

Nr 417.

Av herr **Hagberg** i Luleå m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 214, angående godkännande av Sveriges anslutning till Europarådet.

Den förre brittiske premiärministern Churchill inledde ett par år efter krigsslutet en omfattande propaganda för något som han kallade Europas förenta stater. Detta bedömdes i olika politiska läger som ett försök att organisera en krigsfront mot det ökade antalet socialistiska statsbildningar och att återuppta den politik som under Churchills ledning inleddes mot Sovjetunionen efter oktoberrevolutionen 1917. Ingen regering ville år 1947 engagera sig i ett sådant äventyr, och den första »europakongressen» i Haag var därför en tämligen löslig sammanslutning. Vid Brysselmötet i februari detta år kunde Churchill däremot triumferande meddela att han vunnit en del västeuropeiska regeringars förståelse för sitt projekt. Han ställde samtidigt som huvuduppgift för den tilltänkta europaorganisationen: »vårt yttersta mål är Östeuropas frigörelse», varmed ju bara kunde åsyftas kapitalismens återupprättande i dessa stater, en uppgift som han uppenbarligen anser kräva ett tredje världskrig.

Kring årsskiftet upptog västunionen — England, Frankrike, Belgien, Holland och Luxemburg — projektet till positiv behandling. Den beslöt inbjuda ytterligare fem stater — Danmark, Eire, Italien, Norge och Sverige — till förhandlingar i syfte att utveckla den Churchillska »europaorganisationen». Inbjudan utfärdades den 7 mars utan att något som helst utkast till ett program förelåg. In i det sista har man också föredragit att formulera uppgifterna ytterst vagt.

Trots det märkliga förspelet och lösligheten i hela projektet tackade den svenska regeringen ja till inbjudan. Den deltog bland annat i den utrikesministerkonferens i London den 5 maj som formulerade den stadga, som nu förelagts riksdagen, och godkände densamma med förbehåll av riksdagens godkännande.

Nämnda tio stater, vilkas regeringar utformat stadgan, äro samtliga så när som på Eire och Sverige anslutna till atlantpakten. Eire betraktas som i realiteten inordnad i densamma, även om den formella anslutningen dröjt. Genom Sveriges anslutning till den nya organisationen tillsammans med västunionen torde även vårt land på olika håll komma att betraktas som medverkande i atlantpakten.

Jämte den antagna stadgan beslöts i London att bilda dels ett s. k. Europaråd sammansatt av de anslutna ländernas utrikesministrar, dels ock att skapa en rådgivande församling av parlamentsledamöter i samtliga anslutna länder, dels slutligen att organisera ett sekretariat för att sköta det löpande arbetet.

Syftet med detta råd säges vara att främja ett gemensamt handlande på de ekonomiska, sociala, kulturella, vetenskapliga, juridiska och administrativa områdena samt värna och utveckla de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Den enda uppgift, som Europarådet inte skulle befatta sig med, är det nationella försvaret, vilket tydligen inte utgör något hinder för att det skall kunna behandla gemensamma krigsuppgifter, som ju böra underlättas därav att rådets förhandlingar skola hållas inom lyckta dörrar.

Utrikesministern argumenterar med utgångspunkt från att rådets verksamhetsfält i huvudsak begränsas till den ekonomiska politikens område. Han uttrycker en viss skepticism inför detta, så mycket mer som redan tre olika internationella organisationer befatta sig med dessa uppgifter. Då Europarådet icke skall inkräkta på dessa tre organisationers arbetsuppgifter återstår *icke* någon självständig ekonomisk uppgift. Alltså, det som utpekas som huvuduppgiften omhänderhas redan av internationella organisationer som icke få ersättas av Europarådet.

Andra verksamhetsfält som angivits te sig ännu mera suddiga. Rådet säges skola arbeta för att befästa en på mellanfolkligt samarbete grundad rättvis fred. Eftersom det är västmakterna som dominera organisationen och eftersom dessa genomföra en efterkrigspolitik riktad mot Sovjetunionen och de stater som nu beträtt socialismens väg, komma de självfallet att försöka utnyttja organisationen för sin speciella efterkrigspolitik. Detta kan naturligtvis inte befordra freden utan måste öka motsättningarna och misstron.

De nämnda regeringarna sägas skola bekänna sig till de andliga och moraliska värden som äro »ett gemensamt arv». Eftersom både de fascistiska och halvfeodala staterna Turkiet och Grekland samt Mussolinis och Hitlers konkursbon skola inkorporeras i denna moraliska, andliga och demokratiska gemenskap finner man att gränserna gjorts så konturlösa som möjligt.

De nämnda länderna uppvisa nämligen så rika varianter i fråga om andliga och moraliska värdenormer, rättskipning och politiskt styrelseskick, att de bara ha en gemensam nämnare: kapitalistiskt herravälde över ekonomi, politik och rättskipning. Men trots detta förklarade utrikesministern vid underskrivandet av stadgan att Europarådets stater skola representera »den enhetliga uppfattningen av demokratien» — eller var det måhända

tack vare detta? Ty ingen lär kunna komma ifrån att uttalandet indirekt är en solidaritetsförklaring med dessa reaktionära regimer. Ett sådant gemensamt problem som »avvägningen mellan enskild och kollektiv äganderätt, mellan individuell frihet och planmässig hushållning, mellan den politiska statens och de ekonomiska organisationernas ställning i samhället» berör ju endast frågan om den kapitalistiska ordningens befastande i en tidsepok, när konflikten mellan samhällelig produktion och privat tillägnande drivits så långt att den kan bara lösas genom socialismen. De »fundamentala friheter» som, enligt utrikesministern, inte få offras är uppenbarligen friheten för enskilda kapitalister att exploatera massorna. Detta är det gemensamma arvet.

Vi kunna för vår del icke betrakta de angivna uppgifterna som de verkliga för denna nya blockbildning. Allt tyder på att det är en *politisk* blockbildning med en klart antisocialistisk tendens. Det handlar om en utbyggnad av västunionen, även om icke några militära uppgifter fixerats i själva stadgan. Sverige länkas därigenom alltmer in i den grupp av stater som genom anslutningen till atlantpakten tagit ett betydelsefullt steg mot det nya kriget. Hela skapelsen bär äventyrets och den politiska blockbildningens typiska drag. Om vårt land ville övertyga världen om att dess tal om en alliansfri utrikespolitik och att det i en stormaktskonflikt ville eftersträva en neutral hållning bara är tomma ord utan något allvar bakom, kunde det inte valt en mer extrem väg.

Genom de redan fattade besluten är det sörjt för att de borgerliga åsiktsriktningarna både i rådet och i församlingen komma att tillförsäkras majoriteten. Frankrikes största parti, det kommunistiska, blir tydligen utestängt. De samarbetande kommunistiska och socialistiska partierna i Italien, som äro starkare än någon annan partibildning i landet, drabbas antagligen av samma öde i denna märkliga församling för att försvara demokratin!

Genom uppluckringen av enhällighetsregeln kommer vetorätten i verkligheten att bli illusorisk i en massa viktiga avgöranden. Det innebär att småstaterna bindas av beslut som dikteras av den brittiska regeringen, vilket redan behandlingen av frågorna om Greklands och Turkiets medlemskap i rådet bekräftat. Att detta underlättar en »gemensam politik i särskilda frågor», varom propositionen talar, kan inte betvivlas. Men lika tydligt är att den politiken inte kommer att tjäna framstegets och fredens sak.

Anslutningen till Europarådet medför därför för vårt land så stora förpliktelser och risker att den kan sägas leda till en i grunden ny utrikespolitik. Det blir ett slags samarbete mellan vissa nationer, som försvagar Förenta Nationerna och det universella samarbete denna organisation söker förverkliga och fördjupar splittringen mellan de kapitalistiska och

socialistiska staterna i Europa. Detta kan bara vara till hjälp åt de krafter, som söka utlösa ett nytt krig.

Uppgiften måste i stället vara att förstärka Förenta Nationerna och stödja de krafter som vilja fred och nedrustning för att trygga freden.

Med hänvisning härtill föreslås,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 214.

Stockholm i maj 1949.

H. Hagberg.

K. Senander.

Gunnar Dahlgren.